

art. 7, og en på 14. samling vedtaget resolution henlede medlemsstaternes opmærksomhed på denne mulighed.

Dette førte til, at Æthiopien og Liberia den 4. november 1960 indledte et søgsmål mod Sydafrika ved Den internationale Domstol. Der er under sagen fra de søgende staters side bl. a. nedlagt påstand om,

at Sydafrika tilpligtes at anerkende, at Sydvestafrika vedvarende er et mandat-område,

at Sydafrika vedblivende er underkastet de i *Folkeforbundets artikel 22* og *mandatvilkårene* indeholdte folkeretlige forpligtelser, og at FN er berettiget til at fortsætte den af Folkeforbundet tidligere udøvede tilsynsvirksomhed,

at Sydafrika har krænket *Folkeforbundspagtens artikel 22* og *mandatvilkårenes artikel 2* ved at have praktiseret en apartheidpolitik, og at Sydafrika tilpligtes straks at standse anvendelsen af apartheidpolitikken i området,

at Sydafrika har krænket *artikel 22* og *mandatvilkårenes artikel 2, 1. stk.* ved i ord og handling at have behandlet området på en med dets internationale status uforenelig måde, og at Sydafrika tilpligtes at standse sådanne handlinger og at respektere områdets internationale status,

at Sydafrika har krænket *artikel 22* og *mandatvilkårenes artikel 2, stk. 2* ved gennem den i området førte økonomiske, sociale og kulturelle politik at have undladt at fremme områdets indbygges materielle og ideelle velfærd og sociale fremgang og, at Sydafrika tilpligtes at standse de nævnte krænkelser og tage skridt til at opfylde sine forpligtelser efter nævnte bestemmelser.

Fra sydafrikansk side blev søgsmålet mødt med indsigelser, som navnlig gik ud på, at *Folkeforbundspagtens art. 22* og *mandatvilkårene* efter Folkeforbundets opløsning ikke mere var gældende traktater i overensstemmelse med Den internationale Domstols statutter art. 37, og at domstolen derfor ikke var kompetent til at tage stilling til dette spørgsmål.

Ved en foreløbig dom af 21. december

1962 tog domstolen stilling til kompetence-spørgsmålet og kom til dels under henvisning til de i domstolens responsum af 11. juli 1950 indeholdte synspunkter til det resultat, at den var kompetent.

Sydafrika har i januar 1964 indleveret en redegørelse for sine synspunkter vedrørende sagens realitet — Sydafrika fastholder imidlertid stadig som sit principielle standpunkt, at domstolen ikke er kompetent til at behandle spørgsmålet — og domstolen har derefter fastsat frister for replik og duplik således, at sagen formentlig kan optages til dom i slutningen af 1964.

D. Petitionerer fra Sydvestafrika har presset stærkt på for at få ophævet Sydafrikas mandat, og under indtryk af Sydafrikas fortsatte vægring ved at samarbejde med FN og tilspidsningen af situationen i Sydafrika fremsatte Uruguay ved et møde i Sydvestafrika-udvalget i august 1961 forslag om, at udvalget anbefalede plenarforsamlingen at træffe beslutning i overensstemmelse hermed.

Spørgsmålet om retmæssigheden heraf blev forelagt udenrigsministeriets folkeretsrådgiver, der afgav følgende udtalelse til brug for de danske overvejelser af sagen:

„1. En opsigelse af mandatet efter almindelige opsigelsesregler uden påberåbelse af den anden parts misligholdelse kan ikke foretages ensidigt af noget af FN's organer. I sit responsum af 11. juli 1950 har Den internationale Domstol enstemmigt udtalt, efter at have konstateret at Sydafrika ikke ensidigt kan modificere områdets internationale status, at „the competence to determine and modify the international status of the Territory rests with the Union of South Africa acting with the consent of the United Nations.“

2. Såfremt grundlaget for opsigelsen er en påstand om Sydafrikas misligholdelse af mandatet, må man utvivlsomt ud fra almindelige retsgrundsætninger komme til det resultat, at FN's generalforsamling er kompetent og berettiget til at foretage en sådan opsigelse, såfremt påstanden er holdbar.

I sit ovennævnte responsum har Den internationale Domstol udtalt, at den tilsynsfunktion, der tidligere blev udøvet af Folkeforbundets mandatkommission, nu